

Historieglimt 23

Idrettsbaner på Lade og Lademoen

Da Ladehalvøya ble innlemmet i byen og utbygningen tok fart, ble det etter hvert anlagt mange idrettsbaner. I dag er det et stort antall baner på Lade. I eldre tider var det omvendt. Lademoen hadde et imponerende antall baner i mellomkrigstiden og det har sin helt spesielle historie. Bare to av de fem banene som lå på Lademoen før krigen 1940-45 kan fremdeles benyttes, nemlig Buranbanen og banen i Gardemoen park. Ingen av dem er opparbeidet etter dagens krav fra moderne idrett, men de brukes litt av barn og ungdom. Likevel skal vi først se på dagens situasjon på Lade.

Driftsleder *Odd Arne Nilsen* i Park og idrett under Trondheim bydrift kan fortelle at det flotte anlegget, Lade idrettsanlegg, som er opparbeidet og eid av Trondheim kommune består av følgende baner: 1 kunstgressbane, 5 gressbaner, 2 store og 1 mindre grusbane pluss en friidrettsbane. Vi forstår at fotballen dominerer. Friidrettsbanen skulle vært oppdatert for å tilfredsstille dem som vil konkurrere. Det er et garderobehus og dessuten lokaler for det kommunalt ansatte team som steller banene og parkene i hele Østbyen. Ved Lade kirke har Trygg-Lade sine baner og sitt klubbhus. Drift og delvis oppdatering er et samarbeid mellom kommunen og klubbene. Det viktigste samarbeidet foregår i Idrettsrådet der kommunen og Trøndelag Fotballkrets er de viktigste aktører. Dagens fredelige samarbeid er uttrykk for etterkrigstidens upolitiske idrettsbevegelse der all idrett er samlet under Norges Idrettsforbund.

I mellomkrigstiden var idretten politisert ved at kommunister og sosialdemokrater tok idretten i bruk i klassekampen. Først ble det polarisering mellom arbeideridrett og borgerlig idrett. Senere ble arbeideridretten splittet mellom kommunister og sosialdemokrater. Da var det nei til alt samarbeid over de politiske kløftene. Hver gruppering forsøkte å få sin egen bane. De fem banene på Lademoen var: 1. "Ørnjælan" ved Lade fabrikk, 2. Falkens bane på Reina, 3. Ravn-plassen på Buran, 4. Nationals bane på Rønningssletta og 5. Rapps bane på Voldminde. Det var enda flere klubber enn vi kan få med her.

Den eldste var Sportsklubben *Rapp*, stiftet 1898, som opparbeidet sin egen bane på Voldsminde i 1926. Den lå der Lademoen kirkeallé nærmer seg Lademoen kirke, men måtte oppgis da boligblokkene ble oppført fra 1935. Rapp var en borgerlig klubb og var lenge en av de ledende i fotballkretsen. Fotballklubben *Ørn* ble stiftet i 1917 og hadde sin bane ved Lade fabrikk. Ørn var også en av de ledende klubbene. Den sluttet seg til Arbeidernes Idrettsforbund (AIK) i 1924 da politiseringen skjød fart. *National* (Sportsklubben Nationalkameratene) ble stiftet i 1920. Den hadde sin bane der Lilleby smelteverk senere hadde sin store lagerplass for kull og malm langs jernbanen på Rønningssletta. Banen hadde mange kretsmesterskap. Dette var en borgerlig eller upolitisk klubb. Sportsklubben *Falken* ble stiftet i 1925 som en såkalt

privatklubb, men den sluttet seg senere til AIK. Falken opparbeidet sin bane i La'mofjæra ved Strandveien i 1928 og senere på Reina fra 1930. På Reina var det mange store arrangementer for arbeideridretten frem til krigen da banen ble tatt i bruk til vedlager. Senere ble det industriområde. Falken er vel mest kjent for sin skøytetrio, Falkentrioen: Hjalmar Andersen, Sverre Farstad og Henry Wahl. Sportsklubben *Ravn* opparbeidet sin bane på Buran.

Både Ørn, Falken og Ravn var AIK-klubber. Det var på et møte i AIK den 16/11-1929 det ble full splittelse mellom kommunistisk og sosialdemokratisk idrettsarbeid. Splittelsen med harde konfrontasjoner varte i fem år til 3/5-1934. På Lademoen var det en rekke kommunistiske klubber så som *Østbyen Idrettslag* (stiftet i 1923) og sportsklubbene *Djerv*, *Brått*, *Lyn*, *Spartacus* og *Uredd*. De kommunistiske klubbene hadde sitt landsforbund i Kampforbundet Rød Idrettskontakt og sin internasjonale Den Røde Sportsinternasjonen. Utviklingen snudde. Arbeideridretten ble forent i 1934 og i 1939 var det enighet om å finne fram til et felles norsk idrettsforbund. Krigen forsinket denne prosessen, men etter krigen kom et felles Norges Idrettsforbund. Det ble stiftet i 1946.